

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19CoCsp/9/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8320203925
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8320203925.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcu: Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom Mýtna 48, Bratislava, IČO: 35 831 154, právne zastúpený: JUDr. Ján Šoltés, advokát, so sídlom Mýtna 48, Bratislava, proti žalovanému: U. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom X., F. X, o zaplatenie 1.077,89 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 6Csp/157/2020-115 zo dňa 17.05.2021 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v jeho napadnutej časti, t.j. vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania, a to v spojení s opravným uznesením č. k. 6Csp/157/2020-163 zo dňa 01.02.2022.

Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 517,05 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 51,46 eur od 08.12.2017 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania zo sumy 91,56 eur od 09.01.2018 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 88,48 eur od 07.02.2018 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 90,22 eur od 10.03.2018 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 95,25 eur od 07.04.2018 do zaplatenia a s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 100,08 eur od 08.05.2018 do zaplatenia, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Konanie v časti o zaplatenie sumy vo výške 92,58 eur zastavil. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalovanému vo vzťahu k žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznal.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia istiny vo výške 517,05 eur spolu s príslušným úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z jednotlivých dlžných súm a zmluvnej pokuty 560,84 eur.

3. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní a citujúc ust. § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1-4, § 53 ods. 1-3 a 5, § 54 ods. 1, 2, § 517 ods. 1, 2, § 524 ods. 1, 2, § 544 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 44 ods. 1, 2, § 43 ods. 12 zákona č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov; § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ako aj § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., § 144, § 145 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku zistil, že dňa 13.06.2017 predchodca žalobcu, Slovak Telekom, a.s., a žalovaný uzatvorili zmluvu o poskytovaní verejných služieb s programom služieb M. volania A. spolu s Dodatkom k nej s dobou viazanosti 24 mesiacov. Jednotlivými faktúrami bolo preukázané, že právny predchodca žalobcu, spoločnosť Slovak Telekom, a.s., vyfaktoval žalovanému mesačné poplatky za poskytnuté služby vo výške 517,05 eur. Zároveň žalovanému bola vyfaktovaná aj zmluvná pokuta, a to faktúrou č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.09.2018, splatnou dňa 08.10.2018,

vo výške 560,84 eur. Listom zo dňa 22.07.2020 právny predchodca žalobcu Slovak Telekom, a.s. oznámil žalovanému, že pohľadávku vo výške 1 132,46 eur postúpil na žalobcu. Výzvou na zaplatenie pohľadávky zo dňa 02.11.2020 žalobca prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu vyzval žalovaného na úhradu celkovej sumy vo výške 1.374,50 eur. Podaním doručeným súdu dňa 12.05.2021 žalobca zoberal žalobu čiastočne späť, a to v časti týkajúcej sa zaplatenia zmluvnej pokuty vo výške 92,58 eur. Naďalej trval na ním uplatnenom nároku vo zvyšnej časti.

4. Prvoinštančný súd žalobe žalobcu vyhovel v časti o zaplatenie 517,05 eur, keďže právny predchodca žalobcu dodal žalovanému služby a žalovaný napriek povinnosti zaplatiť cenu za poskytnuté služby túto vo výške 517,05 eur neuhradil. Zároveň mal za preukázané, že žalovaný sa dostal do omeškania so zaplatením uvedených záväzkov vyplývajúcich z jednotlivých dlžných splátok, a preto žalobca má nárok aj na úrok z omeškania z týchto súm. Súd priznal žalobcovi podľa ustanovenia § 517 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka úrok z omeškania, ktorého výška je v súlade s ustanovením § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/95 Z.z., a to podľa dátumu splatnosti jednotlivých neuhradených faktúr.

5. V danej veci si žalobca uplatnil aj zmluvnú pokutu pôvodne vo výške 560,84 eur, po čiastočnom späťvzati ju znížil o 92,58 eur, teda naďalej trval na zmluvnej pokute v sume 468,26 eur. Ide o dve zmluvné pokuty v zmysle dodatku k Zmluve o poskytovaní verejných služieb zo dňa 13.06.2017 v sume 171,77 eur oproti dohodnutému základu v počiatočnej výške 300 eur a v zmysle Zmluvy o poskytovaní verejných služieb zo dňa 27.11.2017 v sume 296,50 eur oproti dohodnutému základu v počiatočnej výške 370 eur. U oboch zmluvných pokút bol podľa žalobcu zohľadnený počet dní, ktoré mu uplynuli zo záväzku viazanosti a bolo zohľadnené aj obdobie, počas ktorého bol žalovaný v omeškani a neuhradil faktúry za poskytnuté služby. Súd poukázal na skutočnosť, že fakturovaním zmluvnej pokuty zásadne nárok na jej zaplatenie nevzniká. Faktúra je len účtovný doklad, ktorým nemožno založiť hmotné právo. Zmluvná pokuta môže vzniknúť len za základe platnej dohody o zmluvnej pokute, a to až porušením zmluvnej povinnosti. Nárok zo zmluvnej pokuty nemožno subsumovať pod ust. zák. č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách, podľa ktorého podnik má právo na zaplatenie ceny za poskytnutú verejnú službu podľa tarify.

6. Ak by sa chcel žalobca domáhať nárokov zo zmluvnej pokuty, musí preukázať platné uzavretie dohody o zmluvnej pokute, následne preukázať porušenie povinnosti zo strany žalovaného, ktoré by malo za následok vznik nároku zo zmluvnej pokuty. Žalobca nepreukázal ani jednu z uvedených podmienok. Zároveň ak sa jedná o zmluvný vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy, musí preukázať, že sa nejedná napr. o neprijateľnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. s) Obč. zák., podľa ktorého za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Nárok na jednu zmluvnú pokutu si žalobca uplatnil v zmysle zmluvných dojednaní obsiahnutých v dodatku, konkrétne v zmysle bodu 3. tohto dodatku k zmluve zo dňa 13.06.2017. Podľa uvedeného bodu dodatku, sa žalovaný zaviazal, že po dobu viazanosti 24 mesiacov odo dňa uzavretia dodatku zotrvá v zmluvnom vzťahu so žalobcom a bude využívať služby podniku, nevykoná žiadny úkon, ktorý by viedol k ukončeniu zmluvy a bude riadne a včas uhrádzať cenu za poskytované služby. Porušením záväzku viazanosti je výpoveď zmluvy účastníkom, ak výpovedná lehota alebo iná osobitne dohodnutá lehota uplynie počas dojednanej doby viazanosti, žiadosť účastníka o prenesenie tel. čísla k inému podniku poskytujúcej služby elektronických komunikácií, ak v dôsledku tejto žiadosti dôjde k ukončeniu zmluvy počas dojednanej doby viazanosti, nezaplatenie ceny za poskytnuté služby do 45 dní po splatnosti, na základe ktorého vznikne podniku právo od zmluvy odstúpiť. Porušením záväzku viazanosti vznikne podniku voči účastníkovi právo na zaplatenie vyúčtovanej zmluvnej pokuty. Nárok na druhú zmluvnú pokutu žalobca opiera o zmluvu z 27.11.2017, kde v bode 5. sa uvádza, že v dôsledku porušenia záväzku viazanosti účastníkom vznikne podniku voči účastníkovi nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty; táto predstavuje okrem sankčnej a prevenčnej funkcie aj paušalizovanú náhradu škody spôsobenej podniku porušením záväzku viazanosti účastníkom.

7. Súd dospel k záveru, že dojednanie zmluvnej pokuty medzi stranami sporu spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa - žalovaného, ako to predpokladá ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Jedná sa dokonca o dojednanie, ktoré obmedzuje žalovaného na jeho právach, ktoré mu vyplývajú priamo zo zákona o elektronických komunikáciách. Nárok na zmluvnú pokutu okrem prípadu porušenia povinností na strane účastníka - žalovaného tým, že včas a riadne neuhradí svoj splatný záväzok voči žalobcovi,

je dojednaný aj pre prípad ukončenia zmluvného vzťahu zo strany žalobcu formou výpovede počas doby viazanosti, pre prípad zmeny poskytovateľa telekomunikačných služieb, čím zo strany žalobcu dochádza k značnému zásahu do jeho práv, nakoľko uplatnenie týchto zákonných práv zo strany žalovaného je sankcionované zo strany žalobcu zmluvnou pokutou. Navyše dojednanie o zmluvnej pokute je súčasťou formulárovej zmluvy vyhotovenej právnym predchodcom žalobcu, a teda je sporná aj skutočnosť, či vôbec žalovaný mal možnosť privodiť jeho zmenu. Takéto dojednanie zmluvnej pokuty preto nie je možné považovať podľa názoru súdu ani za individuálne dohodnuté v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Poukázal na právny názor vyjadrený v rozsudku Krajského súdu v Prešove vo veci 7Co/36/2015, cit.: „V danom prípade ako to vyplýva z obsahu spisu medzi účastníkmi bola uzatvorená štandardná formulárová spotrebiteľská zmluva. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pritom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti, alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.“ Mal súd prvej inštancie za to, že žalobca nemá nárok na zmluvnú pokutu a ani na úrok z omeškania z nej.

8. Výrok o trovách konania prvoinštančný súd odôvodnil ust. § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1 CSP. Uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplatenia sumy vo výške 1.077,89 eur. Zo žalovanej sumy súd žalobe žalobcu vyhovel v časti o zaplatenie 517,05 eur (47,97 % žalovanej sumy), čo predstavuje na jednej strane úspech žalobcu a na druhej strane neúspech žalovaného. V časti o zaplatenie 560,84 eur (52,03 % žalovanej sumy) bol žalobca neúspešný a žalovaný úspešný. Z uvedeného vyplýva, že v konečnom dôsledku bol v tomto spore úspešnejší žalovaný; tomuto však v tomto konaní žiadne trovy nevznikli, preto súd rozhodol tak, že mu vo vzťahu k žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznal.

9. Proti uvedenému rozsudku, a to čo do výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a výroku o trovách konania, v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Namietal, že žalovaný porušil záväzok viazanosti s tým, že porušil zmluvnú povinnosť platiť riadne a včas cenu za poskytnuté verejné elektronické komunikačné služby po dobu dlhšiu ako 45 dní po splatnosti, v dôsledku čoho vznikol právnemu predchodcovi žalobcu nárok na zaplatenie vyúčtovanej zmluvnej pokuty. Súd prvej inštancie nesprávne posúdil, že dojednaná pokuta spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi stranami sporu v neprospech žalovaného ako spotrebiteľa, keď vôbec nezohľadnil regresívny spôsob jej určenia, ktorý je priamo úmerný dodržaniu povinnosti žalovaného zotrvať v zmluvnom vzťahu. Dojednaná zmluvná pokuta nebola neprimerane vyšším zabezpečením oproti hodnote zabezpečenej povinnosti v čase uzavretia dohody o zmluvnej pokute, a preto nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa ust. § 53 ods. 4 písm. s) Občianskeho zákonníka. S poukazom na viaceré rozhodnutia krajských súdov mal za to, že rozhodovacia prax krajských súdov SR sa ustálila na tom, že zmluvná pokuta dojednaná regresívnym spôsobom je plne v súlade s Občianskym zákonníkom a platnými právnymi predpismi na ochranu spotrebiteľa a nemožno ju považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. K argumentácii o formulárovom type zmluvy bez možnosti individuálneho dojednania zmluvných podmienok uviedol, že dohoda o cene a poskytnutých službách vrátane poskytnutých zliav boli výsledkom zmluvných dojednaní medzi predchodcom žalobcu a žalovaným. Dojednania v zmluve sú dostatočne jasné, určité, zrozumiteľné, nepredstavujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi stranami zmluvy. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. K odvolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

11. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie boli podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajskému súdu v Prešove dňa 06.05.2022 a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je nedôvodné.

12. Z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejedná vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen

vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať, nemusí byť pritom daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu SR sp zn. II. ÚS/78/05).

13. Keďže odvolanie bolo podané iba proti výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a výroku o trovách konania, výrok, ktorým bolo žalovanému uložené zaplatiť žalobcovi sumu 517,05 eur s príslušenstvom a výrok, ktorým konanie v časti o zaplatenie 92,58 eur zastavil, nadobudli v zmysle ust. § 367 ods. 2 CSP právoplatnosť.

14. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku v jeho napadnutej časti, na ktoré v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP poukazuje, preto sa obmedzuje iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Len na doplnenie, zdôraznenie správnosti, ako aj k odvolacím dôvodov uvádza nasledovné.

15. Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné podmienky sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení zmien a doplnkov).

16. Jedným z podstatných odvolacích argumentov žalobcu bolo tvrdenie, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

17. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27. júla 2011, sp. zn. 7 Cdo 7/2010).

18. V zhode odvolací súd s názorom súdu prvej inštancie uvádza, že Zmluva o poskytovaní verejných služieb uzavretá dňa 13.06.2017, medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle ust. § 52 a nasl. OZ.

19. Slovenská republika je v zmysle jej újijných záväzkov, najmä článku 6 Smernice Rady 93/13/EHS, povinná zabezpečiť spotrebiteľovi vysokú mieru ochrany jeho práv v tom zmysle, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa v zmysle vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa. Účinnú ochranu v tomto zmysle možno dosiahnuť len ak má súd právomoc zhodnotiť neprijateľné podmienky z úradnej povinnosti (viď rozhodnutie SD EÚ vo veci C-240/98 až C-244/98 Océano Grupo Editorial SA). V zmysle § 295 CSP je súd povinný aj bez návrhu skúmať neprijateľnosť zmluvných podmienok, a to všetkých podmienok súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou, na tento účel a bez návrhu obstará a zabezpečí dôkaz a vykoná ho a má výslovne uviesť vo výroku znenie zmluvnej podmienky ak dospeje k záveru o jej neprijateľnosti. Tieto ustanovenia predstavujú v Civilnom sporovom poriadku odôvodnenú výnimku z dispozičného princípu a z princípu ne ultra petitem. Pritom skúmanie neprijateľných zmluvných podmienok sa týka nielen samotnej spotrebiteľskej zmluvy, ale aj všetkých zmluvných dokumentov s ňou súvisiacich (napr. aj Všeobecných obchodných podmienok a pod.).

20. Odvolací súd má za to, že zvýšená ochrana spotrebiteľov v zmluvných vzťahoch týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv musí byť vyjadrená aj ochranou prostredníctvom procesných prostriedkov. Je nutné uviesť, že systém ochrany spotrebiteľov vychádza z toho, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah. Preto vzhľadom na toto

znevýhodnené postavenie článok 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany, ktorú chce citovaná smernica dosiahnuť, SD EÚ viackrát zdôraznil, že tento nerovný stav medzi spotrebiteľom a dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy. Preto ES EÚ rozhodol, že vnútroštátny súd musí ex offio nariadiť vykonávanie dôkazov s cieľom zistiť, či ustanovenie nachádzajúce sa v zmluve, ktorá bola uzavretá medzi dodávateľom a spotrebiteľom, patrí do pôsobnosti smernice a v prípade, že to tak je, posúdiť ex offio prípadnú nekalú povahu tohto ustanovenia. Táto možnosť priznaná súdu bola posúdená ako nevyhnutná preto, aby bola pre spotrebiteľa zabezpečená účinná ochrana, najmä s ohľadom na nezanedbateľné nebezpečenstvo toho, že tento spotrebiteľ o svojich právach nevie alebo má ťažkosti s ich uplatnením (opätovne viď rozhodnutie SD EÚ vo veci C-240/98 až C-244/98 Océano Grupo Editorial SA). V zmysel citovanej judikatúry je potrebné vnímať aj uvedené ustanovenia CSP. Cieľom je umožniť súdu posúdiť nekalú povahu ustanovení spotrebiteľskej zmluvy, a to aj bez návrhu spotrebiteľa.

21. Pri posudzovaní platnosti spotrebiteľskej zmluvy sa všeobecné súdy musia zaoberať celkovou vyváženosťou práv účastníkov zmluvy a vychádzať z princípov ochrany spotrebiteľa ako jedného z kľúčových princípov súčasného občianskeho práva. Opačný postup vedie k porušeniu práva na spravodlivý proces zaručený článkom 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (článok 46 Ústavy SR) (viď Nález Ústavného súdu ČR z 01.11.2016, sp. zn. I. ÚS/913/2016).

22. Za neprijateľnú zmluvnú podmienku je potrebné považovať takú podmienku, ktorá vyvoláva nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ktorým je slabšia zmluvná strana. Pritom znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napíňa aj taká podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“. Za neprijateľnú je treba považovať aj zmluvnú podmienku vyvolávajúcu finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktorému v skutočnosti nebolo poskytnuté a slúži iba záujmom dodávateľa. Súd pritom neprijateľnú zmluvnú podmienku nemodifikuje (porovnaj rozsudok SD vo veci C-618/10).

23. Vzhľadom na charakter dojednaní a ich začlenenia v texte právneho úkonu - Dodatku k Zmluve, nemôžu byť žiadne pochybnosti, že zmluvná pokuta nebola dojednaná individuálne. O takéto individuálne ustanovenie by sa jednalo vtedy, keď by práve takéto časti dohôd boli výsledkom dojednaní zmluvných strán. O individuálnom dojednaní však nemožno hovoriť v prípade, keď si zákazník zvolí určitú formu záväzku (jednu z ponúkaných možností), avšak musí prijať celý súbor opatrení a dojednaní ustanovených v zmluve, všeobecných podmienkach a cenníku, minimálne ich nemôže vylúčiť. Na tom nič nemení tvrdenie odvolateľa, že žalovaný si sám vybral kombináciu tovarov a služieb u právneho predchodcu žalobcu a stotožnil sa s týmto výberom a kombináciou aj s výškou zmluvnej pokuty, ktorej výpočet zodpovedá práve cene telefónu a služieb a poskytnutej zľave. Odvolateľ vôbec nepreukázal opak v zmysle § 53 ods. 3 OZ, teda platí prezumpcia predpokladaná zákonom, že sa nejedná o individuálne dojednanú podmienku.

24. Odvolací súd považuje za nepochybné, že odvolateľ právo na zmluvnú pokutu odvíja od ustanovenia § 544 ods. 1 OZ a od spotrebiteľskej zmluvy (Zmluvy o pripojení a Dodatku k nej), ktoré ako typové zmluvy sú uzatvárané vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy, a teda i dojednaní o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje.

25. V žiadnom prípade teda nemožno tvrdiť, že sa jedná o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie (§ 53 ods. 2 OZ). Právny predchodca žalobcu ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovaným ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo viacerých zmluvách či dodatkoch. Zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná, lebo sa jedná o štandardnú typovú zmluvu, a ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa, ako aj v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie (čl. 98), podľa ktorých v záujme naplnenia jedného zo základných práv Európskej únie politiky štátov je zabezpečiť vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, a preto je potrebné využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala dôvera spotrebiteľov v trh, aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Právny predchodca žalobcu ako osoba podnikajúca na trhu elektronických komunikácií mal odbornú prevahu nad spotrebiteľmi, ktorým svoje služby poskytuje, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať s náležitou odbornou starostlivosťou. Dojednaná zmluvná pokuta je tak neprijateľnou zmluvnou

podmienkou a v zmysle ust. § 53 ods. 5 OZ je preto neplatná. Z neplatnej zmluvnej podmienky tak nevzniklo ani právnomu predchodcovi žalobcu, a tým ani žalobcovi právo na plnenie a žalovanému povinnosť plniť. Pre posúdenie dojednanej zmluvnej pokuty ako zmluvnej podmienky v spotrebiteľských zmluvách z hľadiska ich neprijateľnosti nie je podstatné, či reálne došlo k porušeniu povinnosti.

26. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, vyslovenom v odôvodnení napadnutého rozsudku, že nárok žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty vyplýva z dojednaní o zabezpečení zmluvnej povinnosti, pričom bola zmluvná pokuta dohodnutá s klesajúcou výškou podľa dĺžky trvania plnenia zmluvy. V Dodatku (č.l. 30) sa uvádza, že zmluvná pokuta okrem sankčnej a prevenčnej funkcie predstavuje aj paušalizovanú náhradu škody spôsobenej Podniku v dôsledku porušenia záväzku viazanosti vzhľadom na benefity, ktoré Podnik poskytol účastníkovi na základe tohto dodatku, pričom jej základ bol dojednaný vo výške 300,00 eur. Ďalej z Dodatku vyplýva doba viazanosti 24 mesiacov, akciová kúpna cena za typ MT Lenovo Moto G5 je 29 eur, neakciová maloobch. cena za MT je 209 eur. Zmluvná pokuta mala predstavovať sumu vypočítanú podľa vzorca: základ pre výpočet - (počet dní uplynulých z doby viazanosti)/(celkový počet dní doby viazanosti)*základ pre výpočet, čo v číselnom prepočte. Konkrétna výška zabezpečovacieho záväzku však nebola v dodatku konkrétne uvedená, a teda žalovaný nebol s ňou oboznámený.

27. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný si neplnil zmluvné povinnosti tým, že neplatil za faktúry. Porušenie povinnosti žalovaného platiť za služby po dobu dlhšiu ako 45 dní po splatnosti malo mať za následok právo Podniku na odstúpenie od zmluvy a jeho nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty. Zmluvná pokuta bola v zmysle dodatku vypočítaná regresívnym spôsobom so zohľadnením počtu dní, ktoré uplynuli z doby viazanosti. Z vykonaného dokazovania nebolo zistené, kedy malo dôjsť k prerušeniu poskytovania služieb žalovanému. Bolo preukázané, že žalovaný porušil zmluvnú povinnosť platiť za poskytnuté služby riadne a včas, v dôsledku čoho právny predchodca žalobcu mu vyrubil zmluvnú pokutu, avšak žalobca nepreukázal, aký konkrétny počet dní uplynul z doby viazanosti, keď chaoticky uvádza iba výpočet zmluvnej pokuty bez toho, aby bolo možné prípadne overiť správnosť výpočtu. V Dodatku sa uvádza, že ide aj o paušalizovanú náhradu škody spôsobenej Podniku, čo možno vyhodnotiť ako neprimeranú sankciu voči žalovanému a tak neprijateľnú zmluvnú podmienku. Z odôvodnenia tohto nároku nie je zrejmé, kedy si žalovaný prestal plniť zmluvné povinnosti, či mu bola alebo nebola služba poskytovaná aj napriek neplneniu a neplateniu, keď z predložených faktúr vyplýva, že tieto povinnosti neplnil súvisle, a teda akým spôsobom došlo k určeniu žalovanej výšky pokuty a tieto skutočnosti nie je možné zistiť ani z predložených listinných dôkazov. Odvolací súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že nie je jeho úlohou požadované informácie dedukovať z prípadne predložených listinných dôkazov, nakoľko žaloba má obsahovať v zmysle § 132 ods. 1 CSP opisanie rozhodujúcich skutočností tak, aby bol nárok jednoznačne identifikovateľný a určitý, pričom v zmysle § 132 ods. 2 CSP opisanie rozhodujúcich skutočností nemožno nahradiť odkazom na označené dôkazy. Je preto možné konštatovať, že žalobca v konaní ani nepreukázal, ako dospel k žalovanej výške zmluvnej pokuty, svoj nárok tak nepreukázal, neunesol dôkazné bremeno a teda jeho nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty nie je oprávnený aj z uvedených dôvodov.

28. Odvolací súd vo vzťahu k vyhodnoteniu zmluvnej pokuty ako neprijateľnej zmluvnej podmienky konštatuje, že otázku značnej nerovnováhy je nutné posudzovať komplexne v súvislosti so všetkými ustanoveniami spotrebiteľskej zmluvy. Pri posudzovaní tohto konkrétneho prípadu dospel i odvolací súd k presvedčeniu, že pri porovnaní výhod, ktoré žalovaný uzavretím Zmluvy s právny predchodcom žalobcu získal, dojednanie zmluvnej pokuty v bode 3 Dodatku vytvára značnú nerovnováhu na strane spotrebiteľa, pričom umožňuje žalobcovi vymáhať zmluvnú pokutu pri porušení záväzku viazanosti zmluvy, bez ohľadu na jej dopad na vzájomné vzťahy jej účastníkov. Toto ustanovenie je neprimerané i vzhľadom na dĺžku trvania vzťahu, ktorý podľa dojednaných zmluvných podmienok má trvať 24 mesiacov a zmluvná pokuta vo výške 300 eur je vyššia skoro o 1/2 neakciovej ceny za MT, ktorá je vo výške 209 Eur. Aj keď výška zmluvnej pokuty mala byť rozlišovaná podľa doby uplynutia dní viazanosti, no bola dohodnutá iba pre prípad porušenia povinnosti na strane žalovaného, pritom nebola dohodnutá žiadna pokuta pre prípad porušenia povinnosti právny predchodcom žalobcu, už aj toto je nutné vyhodnotiť ako značnú nerovnováhu vo vzťahu k spotrebiteľovi.

29. Zmluvná pokuta je jedným zo zabezpečovacích prostriedkov záväzkov upravených novelou OZ zákonom č. 509/1991 Zb., s účinnosťou od 01. 01. 1992. Zmluvná pokuta je dohodnutá peňažná suma, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi v prípade, že nesplní svoju zmluvnú povinnosť, ku

ktorej sa zaviazal a to bez ohľadu na to, či porušením povinnosti, vznikla veriteľovi škoda. Zmluvnou pokutou možno vylúčiť spory o náhradu škody, ktoré by inak mohli vzniknúť. Pokutu možno dohodnúť tak pre prípad nesplnenia zmluvnej povinnosti vôbec, ako aj pre prípad porušenia akejkoľvek inej zmluvnej povinnosti. Nie je rozhodujúce, ako zmluvné strany označia svoju dohodu, prípadne, či použijú priamo termín „zmluvná pokuta“, ale rozhodujúci je obsah ich dohody. Dohoda o zmluvnej pokute možno zaistiť splnenie určitej zmluvnej povinnosti, vyplývajúcej z akejkoľvek zmluvy, dokonca aj zo zmluvy inomínátnej, pravda, pokiaľ to jej charakter pripúšťa. Dohoda o zmluvnej pokute, ako zaistovací prostriedok, je závislá na existencii hlavného záväzku, ktorý je zmluvnou pokutou zabezpečený. Zmluvná pokuta je tiež jedným z právnych prostriedkov slúžiacim na zabezpečenie zmluvnej povinnosti. Právna úprava obsiahnutá v ustanovení § 544 a § 545 Občianskeho zákonníka vyžaduje pre platné dojednanie zmluvnej pokuty, okrem písomnej formy, vymedzenie zmluvnej povinnosti, ktorá má byť takto zabezpečená a jednoznačnú dohodu o výške zmluvnej pokuty, resp. spôsobu jej určenia. Podľa názoru odvolacieho súdu ani uvedené nebolo v prejednávanej veci dodržané.

30. Je potrebné skonštatovať, že už pri samotnom uzatváraní zmluvy by nemal byť prísnejšie alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy, a to spotrebiteľ. Už toto na prvý pohľad vyznieva výrazne v neprospech jedného z účastníkov zmluvy. Právny predchodca žalobcu ako dodávateľ nebol nijako sankcionovaný v súvislosti s prípadným nesplnením povinnosti na jeho strane.

31. Odvolací súd ešte zdôrazňuje, že v súvislosti s omeškaním so zaplatením splatných faktúr za poskytnuté služby dodávateľ disponuje nárokom na zaplatenie úroku z omeškania a duplicitne by si uplatňoval zároveň k úroku z omeškania aj zmluvnú pokutu z toho istého dôvodu.

32. Ak odvolateľ poukazoval na iné rozhodnutia iných súdov, tieto nie sú záväzné pre rozhodnutie v danej veci, preto na nich odvolací súd neprihliadal. Nakoľko bolo viackrát judikované a právoplatne rozhodnuté o neprijateľnosti zmluvnej podmienky, ktorou bola dohodnutá zmluvná pokuta v pevnej ale aj čiastočne regresívnej výške bez ohľadu na charakter a závažnosť porušenia povinnosti ako aj dôležitosť zabezpečovanej povinnosti, odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí musí vyrovnáť aj s rozhodnutiami, v ktorých došlo k právoplatnému rozhodnutiu o neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky.

33. V obdobných právnych veciach (zmluvných pokút) právneho predchodcu žalobcu už opakovane rozhodli súdy o neprijateľnosti zmluvnej pokuty v Dodatkoch k Zmluvám o pripojení. Ohľadne čiastočne regresívnej zmluvnej pokute je treba poukázať aj na rozhodnutie Okresného súdu Prešov č. k. 25C/300/2014-40 a potvrdzujúce rozhodnutie Krajského súdu v Prešove vo veci sp. zn. 6Co/164/2015 zo dňa 29.11.2016, ako aj na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/118/2015, 6Co/103/2015, 21Co/99/2015, 7Co/36/2015. Nie je pritom významné, či iný súd by v rámci súdnej kontroly bol k dodávateľovi zhovievavejší alebo dokonca by priznal plnenie z takejto podmienky. Pri neexistencii databázy vyhlásených neprijateľných podmienok sa môže stať, že iný súd plnenie pre zmenu prizná. Každopádne však ide o protiprávny stav, za ktorý je zodpovedný dodávateľ, ktorý na súdoch sústavne (čl. 7 Smernice 93/13/EHS) plnenia z judikovaných neprijateľných zmluvných podmienok uplatňuje a doslova „skúša“, ktorý súd mu plnenie prizná. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí č. k. IV.ÚS 55/2011-19 zo dňa 24.02.2011 vyslovil, že pokiaľ je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória i prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom.

34. Sankcia spočívajúca v regresívnej zmluvnej pokute vždy musí zodpovedať nie len času a rozsahu porušenej povinnosti, ale aj charakteru porušenia povinnosti a závažnosti porušenej povinnosti a zároveň sa odvíjať aj od skutočnej a reálnej ujmy, ktorá porušením povinnosti vznikne. Sankcia dohodnutá počas celej platnosti zmluvy a jej hrozby nesmie byť v žiadnom jej štádiu zjavne neprimeraná a prípadným nárokom na sankciu nemôže vzniknúť bezdôvodné obohatenie. Uvedené platí aj preto, že neposkytnutím služby v určitom rozsahu dôjde aj k úsporám na strane poskytovateľa služby (ten ušetrí v rozsahu následného zníženého objemu dát a pod.), teda zmluvná pokuta nemôže nahrádzať jeho očakávané príjmy. Takáto zmluvná pokuta zároveň nesmie slúžiť ako jediný nástroj a prostriedok na neprimerané zabezpečenie prípadných benefitov a výhod, ktoré v istých prípadoch javia výrazné znaky potenciality, porovnávajúc v konkrétnom časovom úseku ofenzívnu obchodnú politiku iných telekomunikačných operátorov.

35. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na žalobcom uplatňované nároky, vyplývajúce z neplatných právnych úkonov, teda neprijateľných zmluvných ustanovení vo vzťahu k takto dojednanej zmluvnej pokute, nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými jeho námietkami.

36. Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

37. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté postupom podľa § 396 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že stranám sporu nebola priznaná náhrada trov odvolacieho konania. V konaní bol úspešný žalovaný, ktorý si však náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil, v odvolacom konaní bol nečinný, žiadne preukázateľné trovy odvolacieho konania mu nevznikli, ani mu zo spisu nevplývajú a neúspešnému žalobcovi nemohla byť náhrada trov konania priznaná, preto bolo vyslovené, že stranám sporu sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

38. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).